



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. joulukuuta 2021
(OR. en)

14964/21

COEST 327

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Itäisen kumppanuuden huippukokouksen yhteinen julistus (Bryssel, 15. joulukuuta 2021)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä kuudennen itäisen kumppanuuden huippukokouksen yhteinen julistus, josta huippukokouksen osallistujat ovat sopineet Brysselissä 15. joulukuuta 2021.

Itäisen kumppanuuden huippukokouksen yhteinen julistus***"Elpyminen, palautuminen ja uudistukset"*****Bryssel, 15. joulukuuta 2021**

Armenian tasavallan, Azerbaidžanin tasavallan, Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan valtion- tai hallitusten päämiehet, Euroopan unionin edustajat ja sen jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet tapasivat Brysselissä 15. joulukuuta 2021. Huippukokoukseen osallistuivat myös Euroopan parlamentin puhemies sekä alueiden komitean, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, Euroopan investointipankin, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin, EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssin ja Euronestin parlamentaarisen edustajakokouksen edustajat.

1. Olemme kokoontuneet yhteen vakuuttaaksemme vahvaa sitoutumistamme strategiseen, kunnianhimoiseen ja tulevaisuuteen katsovaan itäiseen kumppanuuteen, joka perustuu vakaasti yhteisiin perusarvoihin, keskinäisiin etuihin, yhteiseen omistajuuteen, vastuullisuuteen, osallistavuuteen, eriyttämiseen ja molemminpuoliseen vastuuseen. Kumppanuutemme lähentää Euroopan unionia ja itäisen Euroopan kumppaneita erityisenä Euroopan naapuruuspolitiikan ulottuvuutena. Sillä pyritään tukemaan vakautta, vaurautta ja keskinäistä yhteistyötä, edistämään sitoutumistamme tarvittaviin uudistuksiin ja vastaamaan kohtaamiimme maailmanlaajuisiin ja alueellisiin haasteisiin kaikkien kansalaistemme eduksi.

ARVOT

2. Meitä sitoo yhteinen pyrkimyksemme vahvistaa entisestään demokratiaa ja oikeusvaltiota yhteiskunnissamme. Ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaaminen, mukaan luettuna vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, osallistavien yhteiskuntien vaaliminen, sukupuolten tasa-arvon edistäminen sekä kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja normien täysi noudattaminen ovat edelleen kumppanuutemme kulmakiviä ja toimivat työmme perustana kaikilla prioriteettialoilla. Euroopan unioni on edelleen sitoutunut tukemaan kaikkien itäisten kumppaneidensa alueellista koskemattomuutta niiden kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä, itsenäisyyttä ja suvereniteettia, kunnioittaen ja noudattaen YK:n peruskirjassa, vuoden 1975 Helsingin päätösasiakirjassa ja vuoden 1990 Pariisin peruskirjassa vahvistettuja tarkoituksia ja periaatteita, jotka ovat perustana yhteiselle visiollemme rauhanomaisesta ja yhtenäisestä Euroopasta.
3. Vahvistamme edellisissä huippukokouksissa ja kahdenvälisissä sopimuksissa tekemämme sitoumukset ja aiomme päättäväisesti viedä niitä eteenpäin. Tällä tiellä kunnianhimoinen uudistusohjelmamme ja yhteistyön lujittaminen ovat edelleen välttämätön edellytys etenemiselle ja tuelle, jotta voimme lisätä vaurautta ja edistää rauhaa, vakautta, kestävyyttä ja palautumiskykyä alueella, erityisesti koronaviruspandemian yhteydessä. Yhteistyömme ja tukemme tähtää erityisesti keskeisten globaalien poliittisten tavoitteiden toteuttamiseen. Näitä ovat esimerkiksi Pariisin ilmastositoumus sekä YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelma ja sen kestävä kehityksen tavoitteet.
4. Olemme edelleen erittäin huolestuneita monissa osissa itäisen kumppanuuden aluetta jatkuvasta vakauden horjuttamisesta ja jatkuvista kansainvälisen oikeuden periaatteiden loukkauksista, jotka ovat uhka rauhalle, turvallisuudelle ja vakaudelle. Kehotamme uusiin ponnistuksiin, jotta itäisen kumppanuuden alueen ratkaisemattomat konfliktit saataisiin ratkaistua rauhanomaisesti kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja normien pohjalta. Konfliktien rauhanomainen ratkaisu, luottamuksen lisääminen ja hyvät naapuruussuhteet ovat välttämättömiä taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen ja yhteistyön kannalta. Suhtaudumme myönteisesti EU:n ponnisteluihin, vahvempaan sitoutumiseen sekä vahvempaan rooliin konfliktien ehkäisyssä, ratkaisussa ja luottamuksen lisäämisessä, nykyisten sovittujen neuvottelukokoonpanojen ja -prosessien puitteissa tai niiden tukemiseksi, myös olemalla läsnä kentällä, kun se on tarpeen.

5. Yhteistyömme laajuuteen ja tiiviyyteen vaikuttavat asianomaiset sopimukset, ja sitä muovaavat jatkossa sekä EU:n että kumppaneiden tavoitteet ja tarpeet sekä uudistusten toteutustahti ja laatu. Toteamme, että EU:n ehdollisuuteen ja kannustimiin perustuva lähestymistapa ("enemmällä enemmän" ja "vähemmällä vähemmän") hyödyttää edelleen niitä kumppaneita, jotka ovat sitoutuneimpia uudistusten toteuttamiseen.
6. Vahvistamme, että jokaisella kumppanilla on suvereeni oikeus valita tavoitetasonsa ja päämäärät, joihin se pyrkii suhteissaan Euroopan unioniin. Korostamme, että tämä on rakentava kumppanuus, jota ei ole suunnattu ketään vastaan, vaan rakennettu edistämään rauhaa ja vaurautta kaikissa naapuruston maissa. Itäinen kumppanuus säilyy osallistavana ja joustavana, ja se mahdollistaa yhteisiin alueellisiin ja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamisen yhdessä monilla eri aloilla, myös syventämällä alakohtaista yhteistyötä ja vaihtoja. Korostamme tässä yhteydessä erityistä päämääräämme vahvistaa ja tukea alueellista yhteistyötä itäisen kumppanuuden alueella, myös vahvistamalla yhteyksiä ja liikenteen yhteenliitettävyyttä.

KUMPPANUUS

7. Olemme tyytyväisiä siihen, että assosiaatiosopimukset ja pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet ovat tulleet kokonaan voimaan Georgian ja Moldovan tasavallan kanssa sekä EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten joulukuussa 2016 tekemän päätöksen jälkeen Ukrainan kanssa.

8. Tunnustamme tässä yhteydessä kyseisten kumppanien Eurooppaan suuntautuvat pyrkimykset ja niiden eurooppalaiset valinnat, kuten assosiaatiosopimuksissa todetaan. Sopimuksissa määrätään poliittisen assosiaation ja taloudellisen yhdentymisen vauhdittamisesta Euroopan unionin kanssa. Panemme tyytyväisinä merkille tähänastisen edistymisen ja rohkaisemme panemaan täysimääräisesti täytäntöön nämä assosiaatiosopimukset ja niihin kuuluvat pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet. Palautamme mieleen, että assosiaatiosopimusten ja niihin kuuluvien pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueiden tehokas täytäntöönpano, joka yhdistyy sääntelyn lähentämisen ja siihen liittyvien tarvittavien uudistusten laajempaan prosessiin, edistää ehtojen täyttymistä vahvistetuille taloudellisille ja kauppasuhteille EU:n kanssa, mikä vie asteittain kohti syvempää taloudellista yhdentymistä Euroopan unionin sisämarkkinoihin, kuten assosiaatiosopimuksissa on suunniteltu. EU on edelleen sitoutunut tukemaan assosioituneiden kumppaneiden tähän liittyviä pyrkimyksiä.
9. EU ja kiinnostuneet kumppanit antavat tunnustusta EU:n ja Armenian välisen kokonaisvaltaisen ja laajennetun kumppanuussopimuksen voimaantulolle maaliskuussa 2021, ovat tyytyväisiä tähänastiseen kehitykseen ja kannustavat sen täysimääräiseen täytäntöönpanoon, joka johtaa kumppanuuden uudelle tasolle.
10. EU ja kiinnostuneet kumppanit panevat tyytyväisinä merkille edistymisen EU:n ja Azerbaidžanin välillä käynnissä olevissa neuvotteluissa uudesta kokonaisvaltaisesta sopimuksesta.
11. EU pitää valitettavana Valko-Venäjän viranomaisten päätöstä keskeyttää osallistumisensa itäiseen kumppanuuteen ja odottaa yhteistyön aloittamista uudelleen Valko-Venäjän viranomaisten kanssa heti, kun tarvittavat edellytykset rauhanomaiselle siirtymiselle demokratiaan täyttyvät, jotta yhteisiin arvoihin ja keskinäisiin etuihin perustuvan yhteisen toimintasuunnitelman pohjalta voidaan edetä. Samalla EU jatkaa yhteydenpitoa ja tukeaan Valko-Venäjän kansalaisille, kansalaisyhteiskunnalle ja riippumattomalle medialle. Enimmillään 3 miljardin euron kattava suunnitelma taloudellisen tuen myöntämiseksi Valko-Venäjän demokratian kehittämistä varten osoittaa EU:n sitoutumista Valko-Venäjän kansan demokraattisen valinnan tukemiseen. Aikaisempien lausuntojen mukaisesti EU tuomitsee sen, että Valko-Venäjän viranomaiset välineellistävät muuttajat ja pakolaiset, ja ylipäänsä kaiken muuttajien välineellistämisen poliittisiin tarkoituksiin.

12. Eriyttämisen ja osallistavuuden periaatteiden mukaisesti EU tunnustaa kolmen assosioituneen kumppanin Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan aloitteen yhteistyön vahvistamiseksi EU:n kanssa sekä panee tarkoin merkkeille niiden välisen lisääntyneen yhteistyön yhteistä etua koskevissa asioissa liittyen assosiaatiosopimusten ja pitkälle menevien ja laaja-alaisten vapaakauppa-alueiden täytäntöönpanoon sekä yhteistyöhön itäisen kumppanuuden puitteissa. Tässä yhteydessä ja siltä pohjalta, miten assosiaatioon liittyviä uudistuksia koskevissa yhteisissä keskusteluissa on tähän mennessä edistytty, assosiaatiosopimusten ja pitkälle menevien ja laaja-alaisten vapaakauppa-alueiden täysimääräisen täytäntöönpanon helpottamiseksi EU ja kaikki kiinnostuneet kumppanit tutkivat vaihtoehtoja syvemmälle alakohtaiselle yhteistyölle esimerkiksi aloilla, jotka liittyvät vihreään ja digitaaliseen siirtymään, yhteenliitettävyyteen, energiaturvallisuuteen, oikeus- ja sisäasioihin, strategiseen viestintään ja terveydenhuoltoon. Samalla EU korostaa osallistavuuden periaatteen merkitystä, yhtäläisten mahdollisuuksien ja resurssien tarjoamista kaikille kiinnostuneille kumppaneille.
13. Olemme edelleen avoimia tutkimaan mahdollisuuksia yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa tapauskohtaisesti yhteisten arvojen pohjalta, myös täydentävästi muiden alueellisten yhteistyömuotojen kuten Mustanmeren synergian kanssa, jolloin kyseinen osallistuminen voisi edistää ja tuoda lisäarvoa itäisen kumppanuuden tavoitteille.

SELVIYTYMISKYKY JA VAURAUUS

14. Pyrimme parantamaan yhteistyötämme yhteisen tiedonannon "Itäisen kumppanuuden politiikka vuoden 2020 jälkeen: Selviytymiskykyä parantava ja kaikkia hyödyttävä itäinen kumppanuus"¹ pohjalta ja jäsenvaltioiden, itäisten kumppanimaiden ja muiden itäisen kumppanuuden sidosryhmien kattavien kuulemisten ja näkemysten tuloksena. Selviytymiskyvyn parantaminen on edelleen keskeisin poliittinen tavoitteemme toimintasuunnitelmassamme "Elpyminen, palautuminen ja uudistukset". Sen pääpilareina ovat hallinto ja sijoitukset. Suhtaudumme myönteisesti konkreettisiin vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskeviin prioriteetteihin, jotka on esitetty liitteessä, ja nostamme erityisesti esiin painotuksen tuottaa konkreettista hyötyä kansalaisille. Uuden toimintasuunnitelman pohjana on 2,3 miljardin euron alueellinen talous- ja sijoitussuunnitelma, jolla on potentiaalia mobilisoida jopa 17 miljardia euroa julkisia ja yksityisiä sijoituksia alueella. Tämä useita maita ja aloja koskeva sijoitussuunnitelma hyödyttää itäisen kumppanuuden aluetta kokonaisuudessaan. Tietoisina jäljellä olevista haasteista me korostamme, että kumppanimaiden jatkuva edistyminen uudistuksissa ja sen valvominen läheisessä yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa, erityisesti yhteisten perusarvojen ja hallinnon, oikeusvaltion, oikeusalan uudistuksen ja korruption torjumisen alalla, on edelleen avainasemassa itäisen kumppanuuden tavoitteiden saavuttamiseksi ja sen toimintasuunnitelman, myös talous- ja sijoitussuunnitelman, toteuttamiseksi onnistuneesti. EU:n tuki seuraa sen ehdollisuutta ja kannustimiin perustuvaa lähestymistapaa ja edellyttää sovittujen uudistusten toteuttamista. Tämä vaikuttaa rakenteellisiin uudistuksiin, erityisesti oikeusvaltioalan ja oikeuslaitoksen uudistukseen sekä korruption torjumiseen.

¹ JOIN (2020) 7 final, 18.3.2020.

15. Selviytymiskyvyn parantamiseksi keskitymme vahvistamaan oikeusvaltiota ja rakentamaan tehokasta, avointa ja vastuullista julkishallintoa kaikilla hallinnon tasoilla, torjumaan petoksia, korruptiota ja talousrikoksia, torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta ja vahvistamaan turvallisuutta ja kyberuhkien sietokykyä sekä kyber- että hybridiuhkia vastaan. Korostamme, että on tärkeää lisätä tarvittaessa turvallisuusalan vuoropuhelua ja yhteistyötä YTPP:n eri aloilla. Olemmekin tältä osin tyytyväisiä kumppanien arvokkaaseen osallistumiseen EU:n operaatioihin ja EU:n Euroopan rauhanrahaston alaiseen tukeen. Asteittaista lähentymistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla edistetään kumppaneiden EU:n kanssa tekemien sitoumusten mukaisesti. Vahvistamme myös uudelleen, että strategisen viestinnän parantaminen on tärkeää selviytymiskyvyn rakentamiseksi, myös disinformaation ja tiedon manipuloinnin torjumiseksi, ja kehotamme vahvempiin ja strategisempiin lähestymistapoihin sekä yhteistyön lujittamiseen EU:n ja itäisten kumppaneiden välillä. Korostamme toimivan mediaympäristön ja sananvapauden merkitystä ja tunnustamme tarpeen riippumattoman median tuen tehostamiseen. Kumppanuus pyrkii vahvistamaan kansalaisyhteiskunnalle suotuisaa toimintaympäristöä ja nuorten osallistumista, kuten marraskuussa 2021 Sloveniassa järjestetyssä itäisen kumppanuuden viidennessä nuorisoforumissa korostettiin, sekä mahdollistamaan koulutusuudistuksen, vahvistamaan riippumatonta mediaa, parantamaan demokratiaa, lopettamaan provosoivan kielenkäytön ja provokatiiviset teot, edistämään ja valtavirtaistamaan sukupuolten tasa-arvoa, suojelemaan ihmisoikeuksia, vahvistamaan terveysjärjestelmän selviytymiskykyä sekä työskentelemään laillisen muuttoliikkeen ja työvoiman liikkuvuuden parantamiseksi kansallisen toimivallan puitteissa ja puuttumaan yhdessä laittomaan muuttoliikkeeseen.

16. Keskitymme yhtä lailla vahvistamaan taloudellista palautumiskykyä edistämällä kauppaa ja taloudellista yhdentymistä, sijoitustoimintaa ja rahoituksen saatavuutta, parempia liikenneyhteyksiä sekä panostamalla ihmisiin ja tietoyhteiskuntaan. Tässä yhteydessä EU ja kiinnostuneet kumppanit ovat tyytyväisiä siihen, että Armenian ja Ukrainan kanssa on vastikään allekirjoitettu yhteistä ilmailualueita koskevat sopimukset. EU ja kiinnostuneet kumppanit ovat tyytyväisiä myös Armenian, Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan kanssa allekirjoitettuihin sopimuksiin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan assosioitumiseksi. EU ja kiinnostuneet kumppanit ovat tyytyväisiä siihen, että eteläiseen kaasukäytävään liittyvä hanke on valmis, mikä on edistänyt kaasulähteiden ja EU:hun suuntautuvien toimitusreittien monipuolistamista. Kuten kesäkuussa 2021 Portugalissa pidetyssä kolmannessa ympäristöä ja ilmastomuutosta koskevassa ministerikokouksessa vahvistettiin, pyrimme parantamaan ilmasto- ja ympäristökestävyyttä edistämällä vihreää siirtymää sijoituksilla ja yhteistyöllä kiertotaloudessa, vihreässä kasvussa ja ilmastomuutoksen sopeutumisessa, sekä vahvistamalla biodiversiteettiä. EU tukee kumppanimaiden ponnistelujen tehostamista ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuonna 2050 luopumalla asteittain hiilen käytöstä ja asettamalla kunnianhimoisempia kansallisesti määriteltäviä panoksia, ja työskentelemme yhdessä niiden toteuttamisen nopeuttamiseksi COP 26 -kokouksessa annettujen sitoumusten mukaisesti. Yhdistämme voimamme myös vauhdittaaksemme energiasiirtymäprosessia hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja vahvistaaksemme entisestään energia-alan osallistavaa kestävästä kehityksestä tapauksen mukaan Euroopan energiaunionia koskevan strategian mukaisesti. Tehostamme työtämme energiaturvallisuuden parantamiseksi muuttuvissa olosuhteissa ja estääksemme maakaasun käyttämisen aseena tai geopolitiikan vipuvartena. Myös ydinturvallisuutta parannetaan. Nopeutamme kestävästä ja älykkääseen liikkumiseen siirtymistä. Lisäksi pyrimme kiihdyttämään digitalisaatiota ja sijoituksia digitaaliseen infrastruktuuriin ja sähköiseen hallintaan. Tarkastelemme alueellisen verkkovierailusopimuksen pohjalta lisää mahdollisuutta yhteiseen kansainväliseen verkkovierailualueeseen, mukaan lukien taloudellisesti kestävä verkkovierailumaksujen alentaminen EU:n ja itäisten kumppaneiden välillä.

SOLIDAARISUUS

17. Ilmastokriisi sekä ympäristöön ja energiaan liittyvät haasteet edellyttävät kiireellisiä toimia kaikilta osapuolilta. Palautamme mieleen, että koronaviruspandemian jälkeinen sosioekonominen elpyminen ja pitkän aikavälin kehitys antavat mahdollisuuden vahvistaa selviytymiskykyä, kun sijoitetaan kestäviin yhteyksiin ja vauhditetaan vihreää ja digitaalista siirtymää koko talouden huomioivalla lähestymistavalla ja ketään jättämättä. Sitoudumme tähän parantaaksemme työllistettävyyttä ja luodaksemme ihmisarvoisia työmahdollisuuksia samalla, kun pyrimme siirtymään ilmastoneutraaliin, kiertotalouteen perustuvaan ja resurssitehokkaaseen talouteen vuoteen 2050 mennessä.
18. Olemme toisillemme solidaarisia koronapandemian edessä, koska se on ennennäkemätön haaste terveydenhuoltojärjestelmillemme, talouksillemme ja yhteiskunnillemme. Nopean Team Europe -tukipaketin jälkeen, jolla on mobilisoitu yli 2,5 miljardia euroa vuodesta 2020, toteamme EU:n ja sen jäsenvaltioiden jatkuvan sitoutumisen tukeen kumppanimaille pandemiaan vastaamisessa, rokotusprosessissa, rokotevastaisen disinformaation torjumisessa ja pitkän aikavälin terveysuhkien sietokyvyn vaalimisessa. Olemme tyytyväisiä siihen, että yli 13 miljoonaa rokoteannosta lahjoitettiin kumppanimaille COVAX-yhteistyömekanismin ja EU:n rokoteapumekanismin kautta, ja arvostamme EU:n ylimääräistä tukea Team Europe -aloitteen itäiselle kumppanuudelle suunnatun covid-19-rokoteavun kautta, jonka odotetaan lisäävän toimituksia tulevana kuukausina. Suhtaudumme myönteisesti Armenian, Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan sekä kohta Azerbaidžanin digitaalisten koronatodistusten vastavuoroiseen tunnustamiseen, mikä mahdollistaa turvallisemman ja helpomman matkustamisen EU:hun ja EU:sta. Kehotamme maailmanlaajuiseen solidaarisuuteen, tiiviimpään kansainväliseen yhteistyöhön ja tehokkaaseen monenvälisyyteen pandemian ja sen seurausten hillitsemiseksi, lieventämiseksi ja voittamiseksi, mikä on yhdessä rokotustoimien jatkamisen, myös maailmanlaajuisen rokotetasa-arvon edistämisen ja tehokkaiden rokotuskampanjoiden, kanssa keskeisen tärkeää viruksen torjumiseksi.

YHTEINEN OMISTAJUUS

19. Vaadimme vahvempaa yhteistä omistajuutta ja vahvistamme, että kaikki yhteiskuntaryhmät on tärkeää saada mukaan osallistavasti, korostamme kansalaisyhteiskunnan, erityisesti nuorten, laajemman osallistumisen välttämättömyyttä ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua. Yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa, muun muassa itäisen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumin kautta, ja laajat tiedotustoimet ja kohdennettu tuki ruohonjuuritason kansalaisjärjestöjen ja työmarkkinaosapuolten suuntaan ovat edelleen tämän kumppanuuden erottamaton osa. Vahvistamme itäisen kumppanuuden yhteistyön monenvälisen ulottuvuuden merkityksen ja kehoitamme tekemään lisää työtä nykyisen rakenteen parantamiseksi, jotta voidaan mukautua uusiin prioriteetteihin ja tehdä siitä joustavampi ja tehokkaampi. Suhtaudumme myönteisesti Euronestin parlamentaarisen edustajakokouksen, EU:n ja itäisten kumppanimaiden alue- ja paikallisviranomaisten konferenssin (CORLEAP) sekä muiden keskeisten sidosryhmien, myös itäisen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumin, rooliin ja haluamme vahvistaa sitä entisestään, ja suhtaudumme myönteisesti systemaattisempaan yhteyteen ajatushautomoiden ja eurooppalaisten ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa.
20. Odotamme mielenkiinnolla seuraavaa itäisen kumppanuuden huippukokousta vuonna 2023. Se on ensimmäinen virstanpylväs uuden sukupolven prioriteettien ja tavoitteiden toteuttamisen arvioimiseksi ja tarkastelemiseksi.
-

Itäisen kumppanuuden prioriteetit vuoden 2020 jälkeen

Kuten yhteisen julistuksen kohdassa 14 todetaan, tässä liitteessä on yhteenveto itäisen kumppanuuden vuoden 2020 jälkeisen toimintasuunnitelman poliittisista tavoitteista ja päämääristä yhteisen tiedonannon "Itäisen kumppanuuden politiikka vuoden 2020 jälkeen: Selviytymiskykyä parantava ja kaikkia hyödyttävä itäinen kumppanuus"² ja yhteisen valmisteluasiakirjan "Elpyminen, palautuminen ja uudistukset: itäisen kumppanuuden prioriteetit vuoden 2020 jälkeen"³ pohjalta sekä jäsenvaltioiden, itäisen kumppanuuden maiden ja muiden itäisen kumppanuuden sidosryhmien kattavien kuulemisten ja näkemysten tuloksena.

Nämä poliittiset tavoitteet ja päämäärät rakentuvat kahden pilarin ympärille: 1) hallinto ja 2) sijoitukset (joita taloudellinen ja sijoitussuunnitelma tukevat yhdessä maakohtaisten lippulaiva-aloitteiden kanssa, joita viedään eteenpäin kunkin kumppanimaan kanssa). Tätä kattavaa toimintasuunnitelmaa, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kunnioittamiseen sekä sukupuolten tasa-arvoon, tuetaan EU:n välineillä ja tukimenettelyillä, myös naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineellä (NDICI) – Globaali Eurooppa.

Itäisen kumppanuuden puitteissa tehtävään monenväliseen yhteistyöhön sisältyy virtaviivaistettu rakenne, jonka avulla seurataan yhteisen elpymistä, palautumista ja uudistuksia koskevan toimintasuunnitelman toteuttamista tulospainotteisesti, kokonaisvaltaisesti ja järjestelmällisesti. Tulevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanolla varmistetaan yhteinen omistajuus ja sitoutuminen sekä täydentävyys kahdenvälisen prioriteettien kanssa. Se räätälöidään vastaamaan jokaisen kumppanimaan tarpeita ja etuja itäisen kumppanuuden politiikan periaatteiden mukaisesti. Ehdotetut tavoitteet ovat neuvoa-antavia ja perustuvat ennusteisiin ja aiempiin tuloksiin.

1. Hallinnon pilari

Ehdotetun toimintasuunnitelman hallinnon pilariin sisältyvät seuraavat prioriteetit ja toimet:

² JOIN (2020) 7 final, 18.3.2020.

³ SWD (2021) 186 final, 2.7.2021.

Yhdessä kohti vastuullisia instituutioita, oikeusvaltioperiaatetta ja turvallisuutta

1. Hyvällä hallinnolla kaikilla tasoilla on keskeinen merkitys kansalaisten luottamukselle hallituksiinsa. Oikeusvaltio, onnistuneet korruptionvastaiset politiikat, järjestäytyneen rikollisuuden torjuminen ja lujitettu turvallisuus ovat toimivien, osallistavien ja osallistuvien demokratioiden sekä vahvojen ja selviytymiskykyisten yhteiskuntien selkäranka. Nämä ovat merkittäviä edellytyksiä kumppanimaiden kestäväälle taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle.
2. Oikeuslaitoksen uudistuksen osalta keskiössä on kumppanimaiden oikeuslaitoksen ja lainsäädäntökehysten mukauttaminen eurooppalaisiin normeihin avoimen, riippumattoman, vastuullisen, tehokkaan ja ammattimaisen lainkäytön varmistamiseksi kansalaisia varten. Parempi oikeuslaitoksen uudistuksen mittaaminen, seuranta ja raportointi, syyttäjälaitoksen riippumattomuuden turvaaminen, asianhallinnan parantaminen ja riippumattomien koulutuslaitosten perustaminen tai vakiinnuttaminen edistävät tätä tavoitetta.
3. Jotta saavutettaisiin vastuullinen, avoin ja tehokas julkishallinto kaikilla tasoilla, suunnitteilla on itäisille kumppanimaille suunnatun julkishallinnon akatemian perustaminen ja EU:n työtehtäviin tutustumisjärjestelmän (job-shadowing) tehostaminen samoin kuin sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja yhdenvertainen resurssien saatavuus järjestelmällisellä sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisella ja sukupuolitietoisella budjetoinnilla. Paikallista ja alueellista itsehallintoa voimaannuttavaa hajauttamista tuetaan. Julkisen talouden hallintoa, avoimuutta ja vastuullisuutta vahvistetaan. Riippumattomien, luotettavien, vertailtavien ja sukupuolisensitiivisten sekä sukupuolen mukaan eriteltyjen tilastotietojen tuottaminen ja jakaminen tukevat kumppanimaita näyttöön perustuvassa päätöksenteossa.

4. Varmennettavissa oleva omaisuudesta ilmoittamisjärjestelmä kaikille viranhaltijoille on keskeinen tavoite petosten, korruption ja talousrikosten torjumisessa. Strategisia, oikeudellisia ja institutionaalisia kehyksiä kehitetään ja vahvistetaan entisestään petosten ja korruption estämiseksi ja torjumiseksi eurooppalaisten ja kansainvälisten normien mukaisesti, mukaan lukien korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen mukaiset velvollisuudet. Julkisten hankintojen laatua parannetaan hyväksymällä EU:n normien mukaista lainsäädäntöä ja toteuttamalla mekanismeja suurempaa avoimuutta ja julkisyhteisön valvontaa varten. Tarvitaan selkeät puitteet talousrikostutkinnalle, rahanpesun torjunnalle, varojen takaisin perimiselle ja tosiasialliselle omistajuudelle. Kannustetaan sujuvaan ja toimivaan yhteistyöhön kumppanimaiden ja asiaankuuluvien EU:n elinten kuten Eurojustin, Europolin, Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston välillä.
5. Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa parannetaan asiaankuuluvien lainvalvonnan, hätäavun sekä huumeiden ja huumeriippuvuuden torjunnan alan EU:n elinten kanssa järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ja turvallisuuden vahvistamisessa, ja valmiutta uhka-arvioihin kehitetään. Yhteisiin turvallisuushaasteisiin ja -uhkiin puututaan, myös Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) avulla. Lisäksi vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskeva uhakuva-arvio (SOCTA) otetaan käyttöön ja sitä sovelletaan asiaankuuluvalla tavalla, ja perustetaan tai vakiinnutetaan kansalliset huumeiden väärinkäytön seurantakeskukset ja varhaisvaroitusjärjestelmät. Pyrkimyksiä puuttua ihmissalakuljetukseen vahvistetaan, ja erityistä huomiota kiinnitetään naisiin ja lapsiin. Valmiutta torjua kaikkien hyödykkeiden laaja-alaista salakuljetusta parannetaan, kiinnittäen erityistä huomiota järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja tuoteturvallisuuteen.

6. Tuetaan ratkaisemattomien konfliktien rauhanomaista ratkaisua, konfliktien ehkäisyä, luottamuksen lisäämistä sekä sovittelupyrkimyksiä. Vahvistetaan apua konflikteista kärsiville väestöryhmille sekä naisten ja nuorten roolia rauhanrakentamisessa. Myös turvallisuusyhteistyötä ja -dialogia sekä käytännön yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (YTPP) koskevaa yhteistyötä vahvistetaan YTPP-siviilialan sopimuksen mukaisesti, samoin kumppaneiden osallistumista EU:n siviili- ja sotilasoperaatioihin ja tukea Euroopan rauhanrahastosta tarpeen mukaan. Kokemusten vaihtoa ja tiedonjakamista EU:n ja kumppanimaiden välillä helpotetaan; lisäksi tarjotaan koulutusmahdollisuuksia ja valmiuksien kehittämistä hybridiuhkien torjumisessa ja kyberturvallisuudessa, mukaan lukien mahdolliset teoreettiset simulointiharjoitukset kiinnostuneiden kumppaneiden kanssa. Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta tehtävä jatkuva yhteistyö väestönsuojelussa ja katastrofiriskien hallinnassa on avainasemassa luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien katastrofien estämisen, niihin varautumisen ja niiden yhteydessä toteutettavien avustustoimien parantamiseksi.
7. Kyberuhkien sietokyvyn ja kyberrikollisuuden osalta keskeinen tavoite on vahvistettu kehys hybridiuhkien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi, samoin kumppanien valmiuksien vahvistaminen kyberrikollisuuden torjumiseksi ja kyberuhkien sietokyvyn kasvattamiseksi, lähtökohtana Euroopan neuvoston Budapestin yleissopimus. Tähän päästään parantamalla mukautumista EU:n oikeudellisiin, institutionaalisiin ja kyberrikollisuutta koskevien politiikkojen puitteisiin, järjestämällä koulutusohjelmia kyberrikollisuudesta ja sähköisestä todistusaineistosta, kaksinkertaistamalla kyberrikollisuuteen liittyvät operaatiot, joihin osallistuu kumppanimaita, ja ottamalla käyttöön Europolin järjestäytyneen internetrikollisuuden uhka-arviometodologia, tapauksen mukaan.

Yhdessä kohti selviytymiskykyisiä, sukupuolten tasa-arvoon perustuvia, oikeudenmukaisia ja osallistavia yhteiskuntia

8. Kansalaisyhteiskunnalle suotuisan toimintaympäristön edistäminen, mukaan lukien työmarkkinaosapuolet, sisältää EU:n tuen 2 500 paikalliselle kansalaisjärjestölle ja tukea uusilla alueilla kuten sosiaalinen innovointi, sosiaalinen talous ja sosiaalinen yrittäjyys. Erityistä tukea annetaan järjestöille, jotka toimivat pääkaupunkien ulkopuolella, konfliktialueilla ja paikallisilla kielillä, sekä naisjärjestöille. Nuorten Eurooppa-lähettiläiden lukumäärä kaksinkertaistetaan, verkostoitumista kansallisten nuorisoneuvostojen ja muiden edustuksellisten nuorisojärjestöjen kanssa parannetaan ja kulttuuriyhteistyötä ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua vahvistetaan.

9. Riippumattomat tiedotusvälineet, jotka tuottavat monimuotoista korkealaatuista ja faktoihin perustuvaa sisältöä, myös kansallisilla ja paikallisilla kielillä, saavat EU:n tukea, jotta hallitukset voitaisiin asettaa vastuuseen ja disinformaatiota torjua. Samoin edistetään parempaa sääntely-ympäristöä riippumattomalle, luotettavalle ja uskottavalle medialle. Media- ja tiedonhallintaosaamista sekä digitaalista lukutaitoa ja kriittistä ajattelua edistetään ihmisten suojelemiseksi disinformaatiolta.
10. Etyjin ja Euroopan neuvoston normien mukaista monimuotoista, osallistavaa, osallistuvaa ja edustuksellista demokratiaa edistetään, parlamentaarista valvontaa parannetaan, poliittista moniarvoisuutta vaalitaan ja demokraattisten prosessien digitaalisiin haasteisiin vastataan.
11. Ihmisoikeuksien suojelemiseksi ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ihmisoikeuksia puolustetaan päättäväisesti, mihin sisältyy sen tunnustaminen, että ne ovat yleismaailmallisia, jakamattomia ja toisistaan riippuvaisia, ja niitä on sovellettava ilman minkäänlaista syrjintää. Tässä yhteydessä tunnustetaan ja suojellaan ihmisoikeuksien puolustajien roolia ihmisoikeuksien ylläpitämisessä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden oikea-aikainen täytäntöönpano on ratkaisevan tärkeää. Oikeudelliset puitteet vähemmistöjen suojelemiseksi tulisi turvata ja niitä tulisi kehittää edelleen. Lisäksi pannaan merkkeille Euroopan komission ja korkean edustajan yhteinen tiedonanto sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevasta kolmannelta toimintasuunnitelmasta, ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten voimaannuttamista kaikissa politiikoissa, mukaan lukien toimet naisten potentiaalin vapauttamiseksi työvoimassa, ammatillisen ja alakohtaisen erottelun torjumiseksi ja sukupuolten palkkaeron poistamiseksi. Naisyrityksille annetaan enemmän mahdollisuuksia koulutukseen ja 40 prosenttia EU:n tukemista lainoista pk-yrityksille ohjataan naisten johtamille yrityksille. Lähes kaikilla EU:n sijoituksilla on merkittävä sukupuolten tasa-arvoa koskeva tavoite. Euroopan neuvoston Istanbulin yleissopimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta on avoin liittymistä varten. Kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittamisen osalta – YK:n ja Euroopan neuvoston yleissopimusten ja niihin liittyvien pöytäkirjojen mukaisesti – käydään perusteellista vuoropuhelua vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden edustajien kanssa, ja Venetsian komission kanssa jatketaan läheistä yhteistyötä asiaan liittyvän lainsäädännön suhteen.

12. Liikkuvuuden osalta nykyisten viisumivapausjärjestelmien toiminnan tulisi jatkua tehokkaasti, jotta varmistetaan viisumivapautta koskevien edellytysten jatkuva täytäntöönpano. Uusia viisumivapautta koskevia vuoropuheluja voitaisiin harkita, jos edellytykset täyttyvät. Asiaankuuluvien kumppaneiden kanssa tehtyjen viisumikäytäntöjen helpottamista koskevien sopimusten ja takaisinottosopimusten täytäntöönpano olisi varmistettava. Vahvistetaan muuttoliikkeeseen liittyvien haasteiden käsittelyä, myös laittoman muuttoliikkeen torjumista ja perusteettomiin turvapaikkahakemuksiin puuttumista, sekä tehostetaan palauttamista ja takaisinottoa ja edistetään laillista muuttoliikettä, myös muuttoliike- ja liikkuvuuskumppanuuksilla kansallisen toimivallan mukaisesti. Kehitetään valmiuksia, myös yhteistyössä EU:n virastojen ja erityisesti Euroopan raja- ja merivartioviraston kanssa. Tässä yhteydessä tehokasta ja yhdenmukaista rajaturvallisuutta vahvistetaan. Pyrimme edistämään yhteyksiä muuttoliikkeen ja kehityksen välillä sekä edistämään kumppanihallitusten institutionaalisia valmiuksia ja politiikkoja muuttoliikkeen hallitsemiseksi tehokkaasti sekä samalla varmistamaan kahden- ja monenvälisen koordinaation lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaiden välillä kansallisen toimivallan mukaisesti, jotta varmistettaisiin siirtotyöläisten suojeleminen, edistettäisiin muuttajien tehokasta integroitumista ja höydynnettäisiin lähtö- ja paluumuuton potentiaalia edistää kestävä kehitystä kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.
13. Koronaviruspandemiasta selviämiseen osoitetun välittömän tuen jälkeen työhön terveyskriisistä selviämiseksi sisältyy terveysjärjestelmien parantaminen niin, että lisätään kohtuuhintaisuutta ja terveydenhuollon saatavuutta. Tavoitteena on rokottaa 850 000 terveydenhuollon työntekijää ja/tai hyötyä paremmasta hoidosta, välineistä ja työoloista. Digitaalisia rokotustodistuksia koskevaa yhteistyötä tehostetaan ja valmiutta selvittää terveysuhkista kehitetään.

Strateginen viestintä

14. Vahvistetuilla kampanjoilla parannetaan johdonmukaista EU:n brändiä paikallisissa yhteyksissä kaikilla tasoilla, ja kumppanimaan strategisen viestinnän valmiuksia tuetaan erityisesti auttamalla disinformaation torjunnassa tarjoamalla kansalaisille totuudenmukaista ja täsmällistä tietoa. Yhteydet tavoiteltuun vaikuttajayhteisöön ja vahvemmat yhteydet nuoriin tehostavat tiedottamista.

15. Itäinen kumppanuus syventää yhteyksiä kaikilla tasoilla, mukaan lukien parlamentit (Euronestin kautta), paikallis- ja alueviranomaiset (CORLEAPin kautta) ja kansalaisyhteiskunta, erityisesti itäisen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumin kautta.

2. Sijoituspilari

Sijoituspilarin alainen ehdotettu toimintasuunnitelma perustuu alueen taloudelliseen ja sijoitussuunnitelmaan, johon sisältyy joukko lippulaiva-aloitteita jokaisessa kumppanimaassa, ja sillä tuetaan pandemian jälkeistä elpymistä erityisillä EU:n välineillä, myös rahoitusta yhdistämällä ja takuilla.

Siihen sisältyvät seuraavat prioriteetit ja toimet:

Yhdessä kohti selviytymiskykyisiä, kestäviä ja yhdentyneitä talouksia

16. Tavoitteena on luoda taloudellisia mahdollisuuksia sekä varmistaa vauraus ja ihmisarvoinen työ kaikille saattamalla alkuun kipeästi kaivattu koronaviruspandemian jälkeinen sosioekonominen elpyminen ja edistämällä sen rinnalla vihreää ja digitaalista siirtymää.
17. Kaupan ja taloudellisen yhdentymisen osalta etusijalle asetetaan liiketoimintaympäristön vahvistaminen ja talouden ja sijoittamisen helpottaminen vihreän ja digitaalisen siirtymän tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen. Jatkuva tukea tarvitaan pitkälle menevien ja laaja-alaisten vapaakauppa-alueiden ja muiden etuuskohtelujärjestelyjen täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ja taloudellisen yhdentymisen syventämiseksi entisestään kumppanimaiden kanssa ja niiden kesken, jotta kehittyisi kestäviä toimitusketjuja. Alkuperän todistamista, valtuutettujen talouden toimijoiden ohjelmia ja yhteistä passitusmenettelyä koskevaan yleissopimukseen liittymistä koskeva yhteistyö kiinnostuneiden kumppanimaiden kanssa sekä verotusalan hyvän hallintotavan, erityisesti avoimuuden ja tiedonvaihdon ja verotuksen oikeudenmukaisuuden, edistäminen sekä euron vahvemman kansainvälisen roolin tukeminen ovat keskeisessä asemassa. Tässä yhteydessä EU jatkaa kiinnostuneiden kumppanimaiden tukemista niiden pyrkimyksissä täyttää yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) liittymisehdot. Tukea rahoitusmarkkinoiden kehittämiseksi annetaan kiinnostuneille kumppaneille.

18. Sijoittamisen ja rahoituksen saatavuuden osalta keskiössä on parantaa pk-yritysten rahoituksen saatavuutta tarjoamalla yhden miljardin euron edestä EU:n rahoitusta paikallisvaluuttamääräisenä sekä tukea 500 000 pk-yritykselle. Lisäksi EU tarjoaa 500 miljoonan euron edestä pääomasijoituksia pk-yritysten auttamiseksi, startup-ekosysteemin vahvistamiseksi, taloudellisen kehityksen ylläpitämiseksi, naisten yrittäjyyden edistämiseksi, laadukkaiden työpaikkojen luomiseksi ja vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Rakennemuutoksien tukeminen, talouden ohjausjärjestelmän parantaminen ja työmarkkinoiden ohjaaminen, ulkomaisten sijoitusten houkuttelevuus tukemalla tervettä sijoitusympäristöä, kansainvälisten työnormien edistäminen, korruption vähentäminen ja taloudellisen selviytymiskyvyn lisääminen ovat tässä suhteessa avainasemassa.
19. Toimintojen vahvistaminen pääkaupunkien ulkopuolella vapauttaa maa- ja rannikkoseudun taloudellisen potentiaalin, myös sijoituksilla kestäväan elintarviketuotantoon, parantamalla mahdollisuuksia maatalouslainoille ja tukemalla toiminnan monipuolistamista, edistämällä älykästä erikoistumista ja resurssien tehokkaampaa käyttöä sekä rajoittamalla päästöjä. Tuki ainakin 50 kunnalle auttaa niitä vastaamaan paremmin monimutkaisuuteen, sopeutumaan epävarmuuteen ja ilmastomuutokseen sekä parantamaan selviytymiskykyä.
20. Kestävää, sääntöpohjaista ja turvallista liikenteen yhteenliitettävyyttä parannetaan saattamalla valmiiksi laajennettu alustava TEN-T-runkoverkko, joka kattaa kaikki liikennemuodot (maantiet, rautatiet, ilmaliikenne, meriliikenne ja vesikuljetukset, myös sisävesiliikenne), sekä sijoituksilla, jotka kohdennetaan laajennettuun TEN-T-verkkoon kuuluvien pääteiden ja -rautateiden parantamiseen 3 000 kilometrin matkalta, jotta verkko valmistuisi vuoteen 2030 mennessä. Tämä toteutetaan EU:n normien mukaisesti ja tavalla, joka on ilmastokestävä ja ympäristövahinkoja rajoittava talouskehityksen, alueellisen yhdentymisen, kaupan ja liikkuvuuden edistämiseksi. Yhteenliitettävyyttä parannetaan myös saattamalla valmiiksi yhteisten ilmailualueiden sopimusten verkosto ja tekemällä yhteistyötä ilmailu-, meri- ja liikenneturvallisuudessa, erityisesti perustamalla alueellinen tieliikenneturvallisuuden seurantakeskus. Kumppanimaiden ilmastoneutraalia energiasiirtymää tuetaan energiaturvallisuuden lisäämiseksi monipuolistamalla energialähteitä öljyn ja kaasun tuonnin sijaan. Energiajärjestelmät irrotetaan hiilestä sijoituksilla uusiutuvaan energiaan ja parempaan energiatehokkuuteen sekä kannustamalla energiamarkkinoiden yhdentymistä tarkoituksenmukaisen lainsäädännön pohjalta energian huoltovarmuuden varmistamiseksi alueella. Tässä yhteydessä pyritään kansallisten kaasunsiirtojärjestelmien uudenaikaistamiseen.

21. Ihmisiin ja tietoyhteiskuntaan sijoittamista jatketaan ja lisätään entisestään tarjoamalla 70 000 yksittäistä liikkuvuusmahdollisuutta opiskelijoille ja henkilöstölle, tutkijoilla, nuorille ja nuorisotyöntekijöille. Koulutuksen uudistus on edelleen strateginen prioriteetti. Kaikilla koulutuksen tasoilla tavoitellaan nykyaikaistamista ja innovointia. Tähän sisältyy rakenteellinen yhteistyö EU:n ja kumppanimaiden yliopistojen, ammattioppilaitosten ja nuorisjärjestöjen kanssa, samoin kuin nuorten työllisyyden, työllistettävyyden, yrittäjyyden ja osaamisen edistäminen, unohtamatta aivovuotoon puuttumista. Tukea Georgian itäisen kumppanuuden Eurooppa-koulun toteuttamiseksi jatketaan. Tukea kulttuurille ja luoville aloille jatketaan. Avainasemassa on sijoittaminen tutkimukseen ja innovointiin, myös politiikan uudistuksilla, lisäämällä T&I-bruttomenoja ja tukemalla vihreää ja digitaalista siirtymää älykkäillä erikoistumisen strategioilla ja teknologian siirrolla.

Yhdessä kohti ympäristö- ja ilmastokestävyyttä

22. EU työskentelee yhdessä kumppanimaiden kanssa alueen muuttamiseksi oikeudenmukaisiksi ja vauriksi yhteiskunniksi, joissa on nykyaikaisia, resurssitehokkaita, ilmastoneutraaleja, kiertotalouteen perustuvia ja kilpailukykyisiä talouksia, ja samalla se lisää niiden ympäristö- ja ilmastokestävyyttä muun muassa luonnonvarojen kestävämmällä käytöllä ja hiilestä irrottautumisella.
23. Ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi keskiössä on saastumisen vähentäminen valvomalla ja parantamalla ilmanlaatua 300 kaupungissa sekä edistyminen entisestään kohti puhtaan veden ja sanitaation saatavuutta kaikille, kun kolme miljoonaa ihmistä enemmän pääsee turvallisten vesihuoltopalveluiden piiriin. Ympäristötietoa parannetaan ja kaupunkisuunnittelun ympäristöarviointeja toteutetaan. Vahvistetaan yleistä tietoisuutta vihreistä ja ilmastonmuutoskysymyksistä sekä osallistumista ympäristöaloitteisiin.

24. Ilmastopolitiikkoja ja vihreitä sijoituksia vahvistetaan EU:n avulla Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti kiertotalouden tukemiseksi ja vihreän elpymisen ja kasvun nopeuttamiseksi, ja ympäristöhallintoa parannetaan ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ja ilmastomuutokseen sopeutumisen tehostamiseksi. EU tukee kumppanimaita kansallisten vuosisadan puolenvälin COP 27 -kehitysstrategioiden vahvistamisessa alhaisten kasvihuonekaasujen päästöjen saavuttamiseksi. EU on valmis harkitsemaan tukea kumppanimaille EU:n politiikkojen mukaisten tehokkaiden hiilidioksidipäästöjen vähennysjärjestelmien ja/tai hiilen hinnoittelupolitiikkojen ottamiseksi käyttöön, myös EU:n tulevan hiilirajamekanismin (CBAM) yhteydessä. Pyritään lisäämään yhteistyötä katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehityksen panemiseksi täytäntöön. EU edistää kestävää ja älykästä liikkuvuutta koskevaa kattavaa strategiaa, Pellolta pöytään -strategiaa ja oikeudenmukaista siirtymää, myös kaivosteollisuudesta riippuvaisilla alueilla. Innovatiivista ilmasto- ja vihreää rahoitusta lisätään, ja toteutetaan lisää systemaattisia ympäristöarviointeja. EU:n tuotepolitiikkaa ja ekoinnovointia koskevaa toimintapolitiikkaa vahvistetaan, jätehuoltoa parannetaan ja kierrätystä lisätään.
25. Biodiversiteetin säilyttämiseksi ja talouden luonnonvarapohjan vahvistamiseksi tuetaan vesihuoltoa, myös valtioiden rajat ylittävissä yhteyksissä, vahvistamalla edelleen mukautumista EU:n vesipolitiikan puitedirektiiviin ja asiaankuuluviin kansainvälisiin normeihin. Suojelualueita laajennetaan ja yhdistetään toisiinsa, metsänhoitoa parannetaan, merenkulkuhallintoa Mustanmeren ympäristössä vahvistetaan, myös kehittämällä merellisen turvallisuuden alan valmiuksia ja nimeämällä Mustameri päästöjen valvonta-alueeksi.
26. Energiaturvallisuuden vahvistamisen osalta tuetaan siirtymistä ilmastoneutraaleihin energijärjestelmiin ja edistetään energiatehokkuutta. Tavoitteena on vähentää 250 000 kotitalouden energiankulutusta ainakin 20 prosentilla. Laajat peruskorjaukset sekä valmiuksien kehittäminen energiatehokkuusnormien mukaisesti edistävät tätä tavoitetta. Uusiutuvan energian koko potentiaali on otettava käyttöön. Energiamarkkinoiden toimintaa parannetaan, lainsäädäntö- ja sääntelykehystä vahvistetaan ja kestävää alueellista energiainfrastruktuurin kapasiteettia kehitetään. Ydinturvallisuudessa on varmistettava mahdollisimman korkea taso. Tuetaan alueellista yhteistyötä uusiutuvassa vetytaloudessa.

27. Siirtymistä kestäväan ja älykkääseen liikkumiseen vauhditetaan työskentelemällä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa uusien rahoitusmekanismien ottamiseksi käyttöön kaupungeissa. Muihin kuin fossiilisiin polttoaineisiin perustuva ja vähäpäästöinen julkinen ja yksityinen liikenne asetetaan etusijalle ja vanhemmat suuripäästöiset ajoneuvot korvataan uudemmilla, myös toteuttamalla pilottihankkeita.

Yhdessä kohti häiriönsietokykyistä digitalisaatiota

28. Häiriönsietokykyisen digitaalisen talouden ja yhteiskunnan kehittäminen vaatii turvallisen sähköisen viestinnän perusrakenteiden vahvistamista, pidemmälle menevää julkishallinnon ja yksityisen sektorin toimijoiden digitalisaatiota sekä sijoittamista digitaalisen innovoinnin edistämiseen ja digitaaliseen osaamiseen.
29. Pyritään seuraaviin tavoitteisiin: 80 prosentilla kotitalouksista on kohtuuhintainen ja nopea internetyhteys; 80 prosenttia julkisista palveluista on saatavilla verkossa itäisen kumppanuuden maissa yhteentoimivuusalustojen kautta; digitaaliset allekirjoitukset tunnustetaan vastavuoroisesti neljän kumppanimaan välillä ja EU:n kanssa; sekä miljoona itäisen kumppanuuden maiden kansalaista voimaantuu digitaalisesti sähköisen koulutusalan luomisen myötä.
30. Kansainvälisen verkkovierailun vähittäishintoja alennetaan merkittävästi, ja 5G-verkot toteutetaan mukautumalla EU:n koordinoituun lähestymistapaan. Tässä yhteydessä tuetaan verkkovierailu- ja spektrisopimusten täytäntöönpanoa kumppanimaiden kesken ja tarvittaessa EU:n kanssa. Rajatylittävää sähköistä kaupankäyntiä EU:n kanssa lisätään merkittävästi ja neljä digitaalista liikennekäytävää tulee operatiiviseksi, mikä täydentää TEN-T-verkostoa. Korkeatasoisten digitaalisten startup-yritysten tukemiseksi tehdään merkittäviä sijoituksia.
31. Kyberuhkien sietokyvyn ja kyberturvallisuuden parantamiseksi luodaan institutionaalisia, politiikka- ja lainsäädäntökehyksiä ja otetaan käyttöön Euroopan unionin kyberturvallisuusviraston (ENISA) kyberuhkien kartoitusmetodologia yhteistyössä ENISAn kanssa. Edistetään entisestään mukautumista EU:n ja kansainvälisiin tietosuojavaatimuksiin.